

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

НАУКОВИЙ ВІСНИК

*МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО*

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ
(літературознавство)**

№ 2 (18)

листопад 2016

Внесено до Переліку фахових видань України
(наказ МОН України від 29.12.2014 р. № 1528)

Миколаїв
МНУ імені В. О. Сухомлинського
2016

УДК 82
ББК 83
Н 34

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 9 від 29.11.2016 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Валерій БУДАК доктор технічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; голова редакційної колегії;
Оксана ФІЛАТОВА доктор філологічних наук, професор, головний редактор;
Світлана ПІДОПРИГОРА кандидат філологічних наук, доцент, відповідальний секретар.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Мирослава МАЙСТРЕНКО доктор філологічних наук, професор (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
Наталія КОЧ доктор філологічних наук, професор (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
Олена БОНДАРЄВА доктор філологічних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка);
Валентина МУСІЙ доктор філологічних наук, професор (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова);
Вікторія ПОГРЕБНА доктор філологічних наук, професор (Запорізький національний технічний університет);
Григорій СЕМЕНЮК доктор філологічних наук, професор (Київський національний університет імені Тараса Шевченка);
Микола ТКАЧУК доктор філологічних наук, професор (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка);
Рута БРУЗГЕНЕ доктор гуманітарних наук, доцент (Університет імені Миколаса Ромериса, Вільнюс, Литва);
Юдіт БАРТАЛІШ кандидат філологічних наук (Університет імені Бабеша-Бояї, Клуж-Напока, Румунія);
Андрій ГУРДУЗ кандидат філологічних наук, доцент (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ольга НОВИК доктор філологічних наук, професор (Бердянський державний педагогічний університет);
Олена РОМАНЕНКО доктор філологічних наук, доцент (Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство) : збірник наукових праць / за ред. проф. Оксани Філатової. — № 2 (18), листопад 2016. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. — 336 с.

ISSN 2519-4038

У збірнику наукових праць уміщено статті з актуальних проблем теорії та історії літератури, компаративістики, сучасного літературного процесу. Зокрема, розглядаються питання поетики літературного твору, нарративних стратегій, літературної герменевтики, жанрових систем тощо. Поручені літературознавчі проблеми ґрунтуються на широкому матеріалі української, китайської, російської, англійської, французької, австрійської, ізраїльської літератур.

Видання адресоване науковцям, аспірантам, студентам-філологам.

УДК 82
ББК 83

© Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського, 2016

ISSN 2519-4038

ЗМІСТ

Аліна АКИМОВА	Вплив нового літературного процесу на китайську драму ХХ століття.....	9
Ольга АЛЕКСЕЄНКО	Особливості наративу в історичному оповіданні Юрія Косача «Чарівна Україна».....	13
Вікторія БАДЕНКОВА	Інтерпретація концепту Бог у поетичному ідіолекті Дмитра Кременя.....	18
Тетяна БАХТІАРОВА	Міфологеми саду та світового дерева у творчості поетів-шістдесятників.....	25
Олена БЕСАРАБ	«Жінка з народу» як обов'язковий образ творів письменників «блискучої плеяди романістів».....	30
Ольга БІГУН	«Гаспар із п'ятьми» Алоїзіуса Бертрана: до витоків жанру поезії в прозі у французькій літературі.....	34
Юлія БЕДНОВА	На службе у королевы: Фулк Гревилл как поэт и придворный.....	39
Євгенія БІЛОУС, Оксана ЄРЕМЕНКО	Інтерпретація образу Івана Мазепи в історичних романах Михайла Старицького.....	42
Людмила БОНДАР	Дискурс суспільного й особистісного у кіносценарії Ярослава Верещака та Євгена Хринюка «Адреса вашого дому».....	46
Галина БОНДАРЕНКО, Валерія ПУСТОВІТ	Духовні виміри жіноцтва ХІХ ст. як основа моральних авторитетів української нації.....	54
Олена БУРЯК	Художня специфіка новели Любові Пономаренко «Гер переможений».....	59
Оксана ВЕЧІРКО	Мала проза Володимира Винниченка у контексті гендерної проблематики.....	66
Татьяна ВОРОВА	Особенности репрезентации поведенческих моделей героев в повести Н. В. Гоголя «Сорочинская ярмарка».....	71
Альона ГОЛОВЧЕНКО	Архетип ріки як складова національної пам'яті в поезії Михайла Чхана.....	75
Оксана ГОЛЬНИК	Гностичний міф у романах В. Єшкілева.....	80
Ольга ГОРБОНОС	Концептосфера автора в літературних казках Осипа Бодяньського.....	85
Олександр ГРИЩЕНКО	Ландшафтні експерименти Тараса Прохаська: від мініатюри до геокомплексу.....	90
Андрій ГУРДУЗ	Структурна домінанта міфопоетики роману Алли Рогашко «Осіннє Рондо місячної ночі».....	96
Алла ДЕМЧЕНКО	Художні моделі топосу дому в поетичній збірці Любові Якимчук «Абрикоси Донбасу».....	101
Дмитро ДЕМ'ЯНЕНКО, Лариса ЙОЛКІНА	Специфіка моделювання мотиву втечі в романі Івана Багряного «Людина біжить над прірвою».....	106
Марина ДОВІНА	Образ Великого Жовтня в українській літературі 1917–1980-х років: семіотичний аспект.....	110

Лариса ЙОЛКІНА	Бінарна опозиція «свій» – «чужий» у малій прозі Володимира Леонтовича.....	116
Тадей КАРАБОВИЧ	Міф про Ікара як літературна рефлексія про особисту долю у творах Богдана Рубчака.....	119
Анна КАРАЧ	Критична рецепція неоміфологічних мотивів у поезії дев'ятдесятників.....	125
Ярослава КОВАЛЬОВА	Національний варіант образу дитинства на сторінках сучасного австрійського автобіографічного роману	131
Ірина КОРНІЄНКО, Оксана ЄФІМОВСЬКА	Поетоніми як стилістичні засоби в історичному романі Ліни Костенко «Маруся Чурай».....	136
Дана КУРИЛЕНКО	Science fiction: ідіостиль ірреального у площині реального	140
Марія ЛАВРУСЕНКО	Філософія чину в новелі Леоніда Мосендза «Людина покірна»	144
Наталія ЛАПУШКІНА	Становлення сильної жінки в соціалістичних реаліях (за романом О. Слоньовської «Дівчинка на кулі»).....	149
Дар'я ЛИМАН	Візіонерство Тараса Шевченка в науковій інтерпретації Дмитра Донцова.....	153
Олеся МІНЕНКО, Наталія ЄРЕМЕЄВА, Олександр ДЯДЮШЕНКО	Український контекст інтерпретації трагедії «Гамлет» (на прикладі перекладу Павлина Свенціцького).....	157
Ольга МОХНАЧЕВА	Лакуни текста как стратегия поэтики романа эпохи постмодернизма.....	162
Тамара НАСАЛЕВИЧ	Эмоционально-оценочная лексика в пейзажной и городской лирике Алика Белогловского	166
Іван НЕМЧЕНКО	Стильові прикмети поезії Василя Загороднюка	171
Світлана ПІДОПРИГОРА	«Як написати експериментальний роман?»: техніка художнього експерименту на англomовних літературних сайтах	179
Віталій ПОНОМАРЕНКО	Художнє моделювання визвольної боротьби українського народу в романі Василя Шкляра «Чорний Ворон»	185
Валерія ПУСТОВІТ	Роль лікаря в письменницькій долі	192
Оксана ПУХОНСЬКА	Літературний вимір ГУЛАГу в романі Лесі Романчук «Лицарі любові і надії»	198
Інна РОДІОНОВА	Риси українського менталітету в романі Миколи Вінграновського «Северин Наливайко».....	203
Любов РОМАНЮК	Творчість київських неокласиків у художньому процесі першої третини ХХ століття	206
Марія СЕНЕТА	Христологічний аспект шевченкознавчих праць Л. Білецького та І. Огієнка.....	211
Людмила СКОРИНА	Присвята як дзеркало доби (на матеріалі поезії Володимира Сосюри 20-х років ХХ століття).....	215
Наталія СКРЫННИК	Проблема кар'єризму і взяточництва в п'єсах А.Ф. Писемського «Поручик Гладков» і «Бойцы и выжидатели»	222
Ольга СМОЛЬНИЦЬКА	Проблеми самоідентифікації та малінчизму в творчості Віри Вовк (Ріо-де-Жанейро)	227
Микола СУР'ЯК	Образ Богдана Хмельницького у романі Петра Панча «Гомоніла Україна»: соціокультурний контекст	233
Марія ТРЕТЕВИЧ	Зміна меморіальної парадигми у суспільно-історичному та літературному дискурсі Німеччини 90-х – 2000-х років	239
Екатерина ХИНКИЛАДЗЕ	Роман Г. Гребенщикова «Чураевы» в контексте діалога епох.....	244

Олександра ЦЕПА	Проблематика роману В. Домонтовича «Без ґрунту»	248
Тетяна ЦЕПКАЛО	Естетико-філософські концепції міфопоетики: історичний аспект	253
Ігор ЦУРКАН	Романтичний образ природи в творчості Олександра Олеся та європейських символістів	259
Наталія ЧАУРА	Есеїстика Ю. Андруховича на сторінках часопису «Критика»	266
Ольга ШАФ	ґендерно-психологічна специфіка рефлексії батьківського почуття (на матеріалі української лірики ХХ ст.)	272
Тетяна ШКАРЛУТА (СИНЬООК)	Пародіювання жанрів романтизму в збірці «Дияболічні параболи» Порфирія Горотака	276
Юлія ШКУРАТЕНКО	Матеріально-тілесна образність у гуморесках Павла Глазового: сатирично-бурлескний дискурс	281
Ольга ШОСТАК	Фольклорні джерела поетичного циклу Івана Франка «До Бразилії»	286
Олександра ШТЕПЕНКО	Діалог із модерністською художньою спадщиною як орієнтир творчої самоідентифікації в есеїстиці Вен. Єрофеева	293
Оксана ШУКАЙ	Жіночий образ як інтерпретаційна модель подій національної історії (на прикладі роману Марії Матіос «Солодка Даруся»)	299
Полина ШУЛЬК	Феномен андрогинності в израїльській женській літературі	304
Зінаїда ШУМЕЙКО	Творча спадщина Матвія Номиса в контексті українського літературного процесу ХІХ століття	310
Тетяна ЯРОВЕНКО	Маланюкознавство екзилу: критична рецепція міжвоєнної доби	315

РЕЦЕНЗІЇ

Тетяна МЕЙЗЕРСЬКА	Переосмислення і збагачення літературних традицій: М. Коцюбинський та його послідовники	322
-------------------	--	-----

ЕПІСТОЛЯРІЙ

Сидір КІРАЛЬ	«... Моя любов до Закарпаття не заважає мені любити всієї української землі...»: листи І. Чендея до К. Волинського	325
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ		332

CONTENTS

Alina AKIMOVA	Impact of new literary to Chinese drama XX century.....	9
Olga ALEKSEIENKO	The narration peculiarities in the historical short story by Yurii Kosach «Magic Ukraine».....	13
Viktoriia BADENKOVA	The concept of god interpretation in the poetic idiolekti by Dmitry Kremin.....	18
Tetiana BAKHTIAROVA	Myth of the garden in the works of poets of the sixties.....	25
Olena BESARAB	Woman of the people as an obligatory image in the creative works by the writers of «brilliant constellation of novelists».....	30
Olga BIGUN	«Gaspard de la nuit» by Aloysius Bertrand: beginnings of the poems in prose genre in the French literature.....	34
Yuliya BEDNOVA	In the service of the queen: Fulke Greville as a poet and a courtier	39
Evgenia BILOUS, Oksana YEREMENKO	The interpretation of Ivan Mazepa figure in historical novels by Michael Staritsky	42
Lyudmila BONDAR	Public and personal of the discourse in screenplays Yaroslav Vereshchak and Eugene Hrinuk «Your home address».....	46
Halyna BONDARENKO, Valeriia PUSTOVIT	Spiritual dimensions of womanhood of the 19th century as the basis of moral authority of the Ukrainian nation.....	54
Olena BURYAK	Artistic specific of the novel «Ger peremojeniy» by Lubov Ponomarenko	59
Oksana VECHIRKO	Flash fiction by V. Vynnychenko from the perspective of gender-related issues	66
Tetyana VOROVA	Features of Behavioral Patterns' Representation of the Characters in the Short Story «Sorochinsky Fair» by N. Gogol	71
Alona HOLOVCHENKO	Archetype of river a constituent of national memory of Mykhailo Chkhan's poetry	75
Oksana GOLNYK	Gnostic myth in V. Yeshkiliev's novels	80
Olha GORBONOS	The author's concepts in Osip Bodyansky's literary fairy tale	85
Olexandr HRYSHCHENKO	The landscape experiments of Taras Prohasko: from miniatures to geographic complex	90
Andriy GURDUZ	Structural dominant of the mythopoetics of the novel «The autumn Rondo of the lunar night» by Alla Rohashko.....	96
Alla DEMCHENKO	Artistic models of the topos of home in the poetic collection «Apricots of Donbas» by Liubov Yakymchuk.....	101
Dvytro DEMJANENKO, Larysa YOLKINA	Flight motive in the novel by Ivan Bagryanyi «The man runs over the abyss»	106
Maryna DOVINA	The image of Great October in Ukrainian literature of 1917–1980: semiotic aspects.....	110

Larysa YOLKINA	Binary oppositions «own» – «stranger» in the Volodymyr Leontovych small prose.....	116
Tadey KARABOVYCH	Myth about Icarus as literary reflection of personal destiny in Bohdan Rubchak's writing.....	119
Anna KARACH	Critical study of the neomythological motifs on the poetry of the poets of the nineties	125
Iaroslava KOVALOVA	National option of childhood in modern Austrian autobiographical novel.....	131
Iryna KORNIENKO, Oksana YEFIMOVSKA	Poetonyms as stylistic devices in the historical novel Lina Kostenko «Marusia Churai»	136
Dana KURYLENKO	Science fiction: idiostyle of the irreality in the frame of the reality	140
Mariya LAVRUSENKO	Philosophy rank in the story by Leonid Mosendz «Man humbly»	144
Nataliya LAPUSHKINA	The strong woman formation in socialist realities (in the novel by O. Slonovska «Girl on the ball»).....	149
Daria LYMAN	Taras Shevchenko's visionery in the scientific interpretation of Dmytro Doncov.....	153
Olesya MINENKO, Nataliya EREMEEVA, Olexandr DYADYUSHENKO	The Ukrainian context of the tragedy interpretation «Hamlet» (based on Pavlyn Svetsysky's translation)	157
Olga MOHNACHOVA	Gapping as a poetic strategy in the postmodern novel.....	162
Tamara NASALEVYCH	Emotional-evaluative vocabulary in landscape and urban lyrics of Alik Beloglovskiy.....	166
Ivan NEMCHENKO	The stylistic peculiarities of creative work of V. Zagorodnjuk	171
Svitlana PIDOPRYGORA	«How to write an experimental novel?»: technology of artistic experiment in the English-language literary sites.....	197
Vitaliy PONOMARENKO	Artistic modeling of the Ukrainian national liberation struggle in the novel by Vasyl Shklyar «The Raven».....	185
Valeriia PUSTOVIT	The role of doctors in writers' fates.....	192
Oksana PUKHONSKA	Literature vision of gulag in Lesia Romanchuk's novel the knights of love and hope.....	198
Inna RODIONOVA	Ukrainian mentality features in Mykola's Vyngranovsky novel «Severyn Nalyvaiko»	203
Liubov ROMANIUK	Creativity of the Kyiv neoclassicists in the art process at the first third of the XX century	206
Maria SENETA	Christological aspect of interpretation of L. Bilets'kyi's and I. Ohienko's studies about T. Shevchenko	211
Liudmyla SKORYNA	Dedication as a reflection of the period (based on the poetry of Volodymyr Sosyura 20s of the twentieth century)	215
Nataliya SKRYNNIK	Problem of a careerism and bribery in A. F. Pisemsky's plays «Lieutenant Gladkov» and «Fighters and waiting ones».....	222
Olga SMOLNYTSKA	The problem of self-identification and malinalli's codex in the works by Vira Vovk (Rio de Janeiro)	227
Mykola SURIK	The image of Bogdan Khmelnytsky in the novel Petra Pancha «Ukraine has been yarning»: social-cultural context.....	233
Mariya TRETEVYCH	The change of memorial paradigm in the socio-historical and literary discourse of Germany 90s – 2000s.	239

Kateryna KHINKILADZE	The novel «Churaevs» by G. Grebenshchikov in the context of the era of dialogue.....	244
Alexandra TSEPA	Problems of the novel «Without soil» written by V. Domontovich	248
Tetiana TSEPKALO	The aesthetic and philosophical concepts of mythopoetics: historical aspect.....	253
Igor TSURKAN	Romantic shape of nature in the works of Oleksandr Oles and the European symbolists.....	259
Natalia CHAURA	Essays of Yu. Andrukhovych the pages of periodical «Critique».....	266
Olga SHAF	Gender and psychological specificity of parental feeling's reflection (on the material of the Ukrainian poetry of the XX cen.)	272
Tetiana SHKARLUTA (SYNIOOK)	The parody of romanticism in the «Diabolic parables» of Porphyry Horotak	276
Yuliia SHKURATENKO	Material and bodily imagery in Pavlo Glasovyi's humoresques: satirical burlesque discourse.....	281
Olha SHOSTAK	Folk sources of Ivan Franko's poetic cycle «To Brazil»	286
Olexandra SHTEPENKO	The dialogue with the modernistic heritage as the guideline of the creative self-identification in the essays of Ven. Yerofeev	293
Oksana SHUKAY	Women's image as an interpretive model of events of national history (Mary Matios by novel «Dweet Darusya»)	299
Polina SHULYK	Androgyny in Israeli women's literature	304
Zinaida SHUMEYKO	Matviy Nomys' creative heritage in the context of Ukrainian literature of XIX century	310
Tetyana YAROVENKO	Exile of Malanyuk study: critical reception of interwar era	316
REVIEWS		
Tetiana MEIZERSKA	Rethinking and enrichment of traditions: M. Kotsiubynsky and his followings.....	322
CORRESPONDENSE		
Sydir KIRAL	«My love for Transcarpathia doesn't Stand in the way of loving the whole Ukrainian land...»: I. Chendey's letters to K. Volynskyi.....	325
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS.....		332

УДК 821.581/-21

АЛІНА АКІМОВА

м. Київ

a_alina09@ukr.net

ВПЛИВ НОВОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ НА КИТАЙСЬКУ ДРАМУ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті досліджуються проблеми становлення нової китайської драми. Доведено, що на китайську драму суттєво вплинули соціально-політичні процеси, що тривали в Китаї, починаючи з руху «4 травня» у 1919 р. і закінчуючи штучним згортанням у зв'язку з проголошенням культурної революції. Попри те, нова розмовна китайська драма увібрала й поєднала в собі візуальне та вербальне, дію, рухи, літературну мову з пісенною.

Ключові слова: нова китайська драма, розмовна драма, соціально-політичні процеси, періодизація нової китайської літератури, поєднання візуального й вербального.

Початок ХХ століття окреслюється чи не найбільшим піднесенням і тяглістю до експериментаторства, що, подекуди, стає синонімом бунтарства. Саме в ті роки світовий літературний процес характеризується запереченням, відмовою від класичної спадщини. Соціальні й політичні зміни вказаного періоду спричинили появу безлічі літературних течій та угруповань. Частина з них, обравши за мету епатаж, не витримавши конкуренції з часом, не залишили по собі жодного сліду. Натомість, ті літературні угруповання, що мали на меті не лише на короткий час здивувати публіку, а дійсно прагнули оновлення літературних родів, змушують і на сьогодні прискіпливо ставитися до їх творчих надбань.

Дослідження новітньої китайської драматургії презентоване як частина праць (В. Кіктенко), статей (Г. Семенюк, Н. Ісаєва), дисертаційних робіт (О. Воробей) науковців і літераторів на території материкової України. У контексті літературного процесу в Китаї були видані праці Ван Говея, Лі Сушена, Мен Яо, Чжоу І-бая, Чжуан І-фу, Хун Шена. Новітня китайська драматургія стала об'єктом вивчення В. Аджимамудової, І. Гайди, Л. Меншикова, Л. Нікольської, А. Родіонова, В. Сорокіна, Я. Щербаківа, Є. Шалунової та інших науковців.

Найбільш закрита і залежна від політичних впливів, китайська література також змогла подати чудові зразки нової поезії, прози і драми. Тож, актуальність статті полягає в аналізі соціально-політичних, культур-

них процесів, що суттєво вплинули на становлення нової китайської літератури, особливо драматургії. Метою і завданням пропонованої розвідки є з'ясування специфіки нової китайської літератури, зокрема драми, з точки зору реалізації модерних концептів, що надалі стануть підґрунтям нової, авангардної, драми, в якій авторам майстерно вдалося поєднати вербальне й візуальне.

Прикметно, що опанування китайськими митцями європейських і японських зразків не спричинило повного їх наслідування та копіювання, а лише вдало підкреслило самобутність китайської драми. 1906 року з'являються нові театральні трупи «Чунь лю ше», «Цзиньхуа туань», «Чунь ян ше», що поставили за мету зміну форми подачі п'єс [8]. Поштовхом до переосмислення літераторами ролі мистецтва і людини у ньому став «Рух 4 травня» 1919 р., що був протестом проти геополітичного розподілу Китаю і патріотичним викликом національним інтересам. Надалі, за слушним спостереженням В. Сорокіна у статті «Література Нового Китаю (1917–1949)», «Рух 4 травня» прискорив «літературну революцію», що докорінно змінила мову (з архаїчної – на розмовну бейхуа) і поетику літературних творів. Потому, нову поезію, прозу і драматургію було об'єднано в «літературу 4 травня», розвиток і становлення якої відбувалося в декілька етапів [6].

Творцям нової літератури, зокрема, Лу Синю, Е Шен-тао, Ван Тун-чжао, Сюй Ді-шаню, Ван Лу-яню, Мао Дуню, Чжен Чжень-до,

вдаються експерименти з малою прозою. Теоретичним підґрунтям поглядів цих митців стало «Літературне угруповання» (Веньсюе яньцзюхуй), гасло якого віддзеркало провідну ідею: «Література в ім'я життя» [6]. Друкованим вісником ідей був журнал «Сяошо юебао» («Прозовий щомісячник»), в якому, завдяки зусиллям Мао Дуня і Чжен Чжень-до, читачі мали змогу ознайомитися з кращими зразками творів зарубіжних авторів. На нашу думку, прикметно, що у китайській тогочасній прозі, як і в авангардній українській, письменниками за основу було взято життя інтелігенції, відхід від традиційної сільської тематики.

Подальші експерименти в літературі 1921 р. також пов'язані з літературним угрупованням «Творчість», очолюваним Го Можо. На відміну від «Літературного угруповання», митці «Творчості» (окрім Го Можо, її членами були Юй Да-фу, Чен Фан-у) працювали з різними видами літератури: прозою, поезією і драмою. Реалізму «Літературного угруповання» адепти «Творчості» протиставили романтизм із його високими ідеалами, яскравими переживаннями і душевними поривами. Окрім того, маючи, також, власні друковані засоби (журнали «Щоквартальник «Творчість», співзвучний із назвою угруповання «Щоденник», газету і «Півмісячник «Паводок»), своє завдання митці вбачали і в просвітницькій місії. Показово, що саме в той час з'являються перші п'єси ще одного представника «Творчості» – Тянь Ханя.

Так, зразком оновленої драми стала одна з перших п'єс Го Можо «Близнюки» («Квіти дикої вишні»), поставлена у Гуанчжоу 1926 р. У вступній статті до видання «Го Можо. Твори» (1990) М. Федоренко, аналізуючи творчість митця, слушно зауважив, що, даючи п'єсі назву «Квіти дикої вишні», автор скористався «Книгою пісень» («Шицзін»), у якій і вміщено поезію «Дика вишня». Надалі, науковець зазначає, що за основу трагедії було взято життєпис відомого китайського патріота Не Чжена, який жив в епоху Царств, що борються (403–221 рр. до н. е.) [1, 20].

У центрі трагедії автор протиставив два світогляди, що не втрачають актуальності й сьогодні: теми служіння народові і зради

його заради збагачення. Виразниками двох антогонічних світоглядів стали юнак Не Чжен і ханський ченсян Ся Лей. За перебігом подій, Не Чжен після того, як минули три роки по смерті матері, вже не може більше споглядати міжусобні війни між державою Цинь, князівствами Янь і Чу. Заради встановлення справедливості, виконання свого громадянського обов'язку юнак разом з колишнім савником, який служив разом із Ся Леєм, їде до палацу князя. На жаль, зустріч із ханським князем закінчується трагічно. Під час заколоту, вчиненого Не Чжаном, вбито ханського князя, Ся Лея, Хань Шаньцзяня, цинського посла і його воїнів.

На нашу думку, оновлення драми, експеримент із художнім мовленням, відбувається через жанрово-стильову специфіку, коли Го Можо у дрібницях описує смерть Не Чжена. За словами І охоронця, той «наклав на себе руки та вбив себе у досить дивний спосіб: пошматував обличчя, відрізав вуха, ніс, вії, і лише потім перерізав горло» [1, 165]. Особливості вербального на синтаксичному рівні полягають у використанні здебільшого окличних речень, обірваності висловлювань, гри голосу (важливість моменту підкреслена в п'єсі голосовим тембром), коротких реплік, правдивість яких підтверджується і нині: «Що ви, навпаки, ви справедливо це помітили... Я думаю, що нетямущий лікар, який губить пацієнтів, напевно, такий же шкідливий та небезпечний, як жадібний та зажерливий урядовець!» [1, 143]. У свою чергу, візуальний ряд Го Можо майстерно творить завдяки ремаркам: вони не лише доповнюють зміст, а й допомагають краще його зрозуміти: коли персонажі п'єси сумніваються, то хода стає нерішучою; Не Чжен грає на флейті й одразу ж дивиться, яке враження справляє музика на сестру.

На відміну від інших форм китайської драми, у новій не музика домінує над словами, навпаки, слова виходять на перший план. Усі пісні, які автор влучно додав у текст, ще раз підкреслюють провідну думку твору, коли акцент ставиться саме на розмовній мові, а поетична відходить на допоміжний план. Єдине, що буде відсутнім у новітній драмі, зокрема, у п'єсах Тянь Ханя, Лю Шугана, Лі

Ваньфеня, лань Іньхая, Цзинь Юня, Ван Пейгуна, – це хор у фінальній частині та незначна кількість пісень у текстах.

Драматичності «Близнюкам» додають і постійні підкреслення схожості між Не Чженом і його сестрою Не Ін. Наприкінці твору, коли ніхто не міг упізнати мертвого Не Чжена, навіть попри обіцяну грошову нагороду, Не Ін покінчує життя самогубством біля тіла брата. Від спричинених собі ран помирає і Чуньгу, не в силах жити без Не Чжена.

Попри всі експерименти з драмою, її тематикою й проблематикою, поява не лише трагедій (наприклад, Хун Шеня «Чжаодиявол», 1922), а й комедій (Дин Сі-ліня, Сюн Фу-сі), п'єси Чжен Боці, на жаль, на першому етапі становлення нової китайської літератури, поряд з великою кількістю зразків поезії та прози, п'єс було створено порівняно мало. На наш погляд, це було пов'язано з неможливістю митців вийти за межі встановлених правил, коли драми, попри бажання авторів поекспериментувати з формою, залишалися вірними традиційному змістові.

Історичні події наступних часів, 1937–1949 рр., стали справжнім випробуванням для китайського народу. Війна з Японією впродовж 1937–1945 рр., громадянська війна 1946–1949 рр. не залишили літераторів осторонь цих подій. 1938 року в Ухані, як підкреслюють автори колективної праці «Довідник з історії літератури Китаю» (2005) [5, 159], вперше в історії країни була створена організація, що об'єднала літераторів усіх політичних і творчих орієнтацій, – Всекитайська асоціація діячів літератури і мистецтва з відсічі ворогу, на чолі якої був Лао Ше. Роль офіційного друкованого органу організації виконував журнал «Література та мистецтво війни опору». На жаль, жорстокі цензурні вимоги звели нанівець не те що вихід за межі усталених літературних форм, а й узагалі будь-які спроби митців впливати на громадську думку. Тоді від прозової форми на деякий час нова китайська література звертається до фольклорних жанрів. Література того періоду стає, радше, агітаційною та пропагандистською. Попри те, друком виходять ще історичні драми Го Можо, п'єса Тянь Ханя «Три красуні» (1947) і, вперше, у травні 1944 р. у місті

Яньань поставлена музична драма «Сива дівчина», авторами тексту якої були драматург Дин Ні і поет Хе Цзин-чжи, п'єси Цао Юя.

Проголошення 1 жовтня 1949 р. Китайської Народної Республіки, коли на політичній карті світу припинили своє існування два Китаї (частина території, контрольована гоміньданом, і та, що перебувала під владою Комуністичної партії Китаю), окреслило новий етап літератури 1949–1976 рр. У липні 1949 р. у Пекіні проходить I Всекитайський з'їзд працівників літератури і мистецтва. О. Желуховцев у статті «Сучасна література» (2008) наголошує на тому, що зі створенням КНР не відбулося масової еміграції письменників. Натомість спільні зусилля митців, які творили або в Об'єднаних районах чи в частині гоміньданівського Китаю, призвели до появи двох композиційно-стильових течій: традиційної, що склалася під впливом фольклору, та європеїзованої [2]. Початок 50-х рр. дає новий поштовх розвитку драми, особливо розмовної. У той час виходять чудові зразки китайської драматургії, наприклад, п'єси Лао Ше, Го Можо, Цао Юя; музична драма збагачується твором Тянь Ханя «Розжалування Хай Жуя».

Проголошення у травні 1956 р. політичного курсу Бай хуа цифан, бай цзя чжэнмин («Нехай розквітають сто квітів, нехай сперечаються сто шкіл»), попри задеклароване літературне суперництво, яке мало віддзеркалити тогочасні події в Китаї, поглибити тематику і проблематику драматичних творів, призвело до появи репресій. Штучне згортання літературного процесу, послідовне перетворення мистецтва на ідейно-політичний партійний вказівник результатом мали фізичне знищення багатьох драматургів (наприклад, Тянь Хань). Недарма пізніше останні десяти років нової китайської літератури отримують назву «хмурого десятиліття» [2].

Із початком розвитку в Китаї «великої пролетарської культурної революції» її програмним документом стає «Протокол наради з питань роботи у царині літератури та мистецтва в армії» (травень 1966 р.), який, за слушним зауваженням укладачів «Довідника з історії літератури Китаю», «не лише перекреслював усю літературу, створену до 1949 року,

а й заперечував усе, що було створено під час КНР. Проголошувалось, що останні сімнадцять років у літературі провідною була «диктатура чорної лінії» [5, 217–218].

Отже, нова розмовна драма, становлення якої тривало впродовж ХХ ст., заклала підвалини новітній драмі. Зразки п'єс Лао Ше, Го Можо, Тянь Ханя й інших видатних митців унаочнили початок експерименту зі змістом і формою китайської драми, коли словесне почало домінувати над музичним. Майстерне поєднання в текстах візуального й вербального поглибило сприйняття глядачем та читачем авторського задуму.

Список використаних джерел

1. Го Можо. Твори : пер. з кит. / Го Можо ; упоряд. і вст. ст. М. Федоренко. — М. : Худ. літ., 1990. — 623 с.
2. Желуховцев О. Современная литература [Электронный ресурс] / О. Желуховцев // Духовная культура Китая : энцикл. : в 5 т. / гл. ред. М. Л. Титаренко ; Ин-т Дальнего Востока. — М. : Вост. лит., 2006—2010. — Т. 3 : Литература. Язык и письменность / ред. М. Л. Титаренко и др. —

2008. — С. 167—175. — Режим доступа : <http://www.http://www.synologia.ru>.
3. Літературознавча енциклопедія : в 2 т. / авт.-укл. Ю. І. Ковалів. — К. : ВЦ «Академія», 2007. — Т. 1. — 608 с.
4. Меньшиков Л. Реформа китайской классической драмы / Л. Меньшиков. — М. : Изд-во вост. лит-ры, 1959. — 242 с.
5. Серебряков Е. Справочник по истории литературы Китая (XII в. до н. э. – нач. XXI в.). / Е. А. Серебряков, А. А. Родионов, О. П. Родионова. — М. : АСТ : Восток — Запад, 2005. — 333 с.
6. Сорокін В. Литература Нового Китая (1917–1949) [Электронный ресурс] / В. Сорокин // Духовная культура Китая : энцикл. : в 5 т. / гл. ред. М. Л. Титаренко ; Ин-т Дальнего Востока. — М. : Вост. лит., 2006—2010. — Т. 3 : Литература. Язык и письменность / ред. М. Л. Титаренко и др. — 2008. — С. 152–166. — Режим доступа : <http://www.synologia.ru>.
7. Федоренко Н. Китайское литературное наследие и современность / Н. Федоренко. — М. : Худож. лит., 1981. — 398 с.
8. Федоренко Н. Проблемы исследования китайской литературы / Н. Федоренко. — М. : Худож. лит., 1974. — 463 с.
9. Шулунова Е. Из истории русско-китайских театральных связей начала XX века [Электронный ресурс] / Е. Шулунова. — Режим доступа : <http://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/03/.pdf>.

ALINA AKIMOVA
Kyiv

IMPACT OF NEW LITERARY TO CHINESE DRAMA XX CENTURY

The article deals with problems of the new Chinese drama. It is proved that the Chinese drama significantly affected the socio-political processes continued in China since the movement «May 4» in 1919 and ending artificial contraction due to the proclamation of the Cultural Revolution. Although the new Chinese spoken drama incorporates and combines a visual and verbal, action, movement, the literary language of the song.

Key words: new Chinese drama, spoken drama, socio-political processes, the new periodization of Chinese literature, a combination of visual and verbal.

АЛИНА АКІМОВА
г. Киев

ВЛИЯНИЕ НОВОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕССА НА КИТАЙСКУЮ ДРАМУ ХХ ВЕКА

В статье исследуются проблемы становления новой китайской драмы. Доказано, что на китайскую драму существенно повлияли социально-политические процессы, продолжавшиеся в Китае, начиная с движения «4 мая» в 1919 г. и заканчивая искусственным свертыванием в связи с провозглашением культурной революции. Несмотря на это, новая разговорная китайская драма вобрала и соединила в себе визуальное и вербальное, движение, действия, литературный язык с песенным.

Ключевые слова: новая китайская драма, разговорная драма, социально-политические процессы, периодизация новой китайской литературы, сочетание визуального и вербального.

Стаття надійшла до редколегії 01.08.2016

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

АКИМОВА Аліна Олександрівна, аспірант кафедри китайської, корейської та японської філології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

АЛЕКСЕЄНКО Ольга Іванівна, аспірант кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

БАДЕНКОВА Вікторія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

БАХТІАРОВА Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Херсонського державного університету.

БЕСАРАБ Олена Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

БИГУН Ольга Альбертівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри французької філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

БІДНОВА Юлія Ігорівна, викладач кафедри іноземних мов для гуманітарних спеціальностей Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

БІЛОУС Євгенія Вікторівна, студентка факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

БОНДАР Людмила Олександрівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

БОНДАРЕНКО Галина Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології та журналістики Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

БУРЯК Олена Федорівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

ВЕЧІРКО Оксана Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури та компаративістики Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

ВОРОВА Тетяна Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов для соціально-економічних спеціальностей Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

ГОЛОВЧЕНКО Альона Сергіївна, аспірант Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

ГОЛЬНИК Оксана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

ГОРБОНОС Ольга В'ячеславівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури і культури імені проф. О. Мішукова Херсонського державного університету.

ГРИЩЕНКО Олександр Володимирович, кандидат філологічних наук, викладач кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

ГУРДУЗ Андрій Іванович, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри

- української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.
- ДЕМ'ЯНЕНКО Дмитро Петрович**, студент філологічного факультету Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
- ДЕМЧЕНКО Алла Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури Херсонського державного університету.
- ДОВІНА Марина Сергіївна**, аспірант кафедри української літератури філологічного факультету Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
- ДЯДЮШЕНКО Олександр Олександрович**, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри пожежно-профілактичної роботи Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.
- ЕРЕМЕЄВА Наталія Федорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри іноземних мов Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.
- ЕРЕМЕНКО Оксана Романівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.
- ЄФІМОВСЬКА Оксана Ігорівна**, студентка філологічного факультету Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.
- ЙОЛКІНА Лариса Віссаріонівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
- КАРАБОВИЧ Тадей**, доктор гуманітарних наук, науковий працівник кафедри української філології Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Республіка Польща.
- КАРАЧ Анна Василівна**, аспірант кафедри української і світової літератури Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.
- КІРАЛЬ Сидір Степанович**, доктор філологічних наук, професор Національного університету біоресурсів і природокористування України.
- КОВАЛЬОВА Ярослава Василівна**, кандидат філологічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри германської філології Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.
- КОРНІЄНКО Ірина Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.
- КУРИЛЕНКО Дана Володимирівна**, аспірант кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- ЛАВРУСЕНКО Марія Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.
- ЛАПУШКІНА Наталія Павлівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури Донбаського державного педагогічного університету.
- ЛИМАН Дар'я Юріївна**, аспірант кафедри української літератури Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
- МЕЙЗЕРСЬКА Тетяна Северинівна**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко Київського національного лінгвістичного університету.
- МІНЕНКО Олеся Василівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.
- МОХНАЧОВА Ольга Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри російської філології та зарубіжної літератури Криворізького педагогічного університету.
- НАСАЛЕВИЧ Тамара Василівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і методики викладання англійської мови Мелітопольського

- державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
- НЕМЧЕНКО Іван Васильович**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Херсонського державного університету.
- ПІДОПРИГОРА Світлана Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри історії української літератури, теорії літератури і літтворчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- ПОНОМАРЕНКО Віталій Валерійович**, аспірант кафедри української літератури Київського національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.
- ПУСТОВІТ Валерія Юріївна**, доктор філологічних наук, професор кафедри української філології та журналістики Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.
- ПУХОНСЬКА Оксана Ярославівна**, кандидат філологічних наук, докторант кафедри української літератури і компаративістики Київського університету імені Бориса Грінченка.
- РОДІОНОВА Інна Григорівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.
- РОМАНЮК Любов Миколаївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.
- СЕНЕТА Марія Іванівна**, аспірант кафедри української літератури та теорії літератури Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.
- СКОРИНА Людмила Вікторівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- СКРИННІК Наталія Анатоліївна**, кандидат філологічних наук, старший викладач Харківського державного університету харчування та торгівлі.
- СМОЛЬНИЦЬКА Ольга Олександрівна**, кандидат філософських наук, старший науковий співробітник відділу української філології Науково-дослідного інституту українознавства МОН України.
- СУР'ЯК Микола Володимирович**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
- ТРЕТЕВИЧ Марія Олегівна**, аспірант кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.
- ХІНКІЛАДЗЕ Катерина Валеріївна**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Національного аерокозмічного університету імені М. Є. Жуковського «Харківський Авіаційний Інститут».
- ЦЕПА Олександра Володимирівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.
- ЦЕПКАЛО Тетяна Олександрівна**, викладач Херсонського державного університету.
- ЦУРКАН Ігор Миколайович**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій Херсонського державного університету.
- ЧАУРА Наталія Сергіївна**, аспірант кафедри української літератури Херсонського державного університету.
- ШАФ Ольга Вольтівна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.
- ШКАРЛУТА (СИНЬООК) Тетяна Миколаївна**, аспірант кафедри історії української літератури, теорії літератури і літтворчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- ШКУРАТЕНКО Юлія Олександрівна**, аспірант кафедри історії української літератури, теорії літератури і літтворчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- ШОСТАК Ольга Олександрівна**, аспірант кафедри української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

ШТЕПЕНКО Олександра Геннадіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова Херсонського державного університету.

ШУКАЙ Оксана Юріївна, учитель української мови і літератури Міжнародної школи «Меридіан» м. Києва, здобувач кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ШУЛИК Поліна Львівна, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри гер-

манських мов і зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

ШУМЕЙКО Зінаїда Євгенівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та ділової української мови Академії державної пенітенціарної служби м. Чернігова.

ЯРОВЕНКО Тетяна Сергіївна, кандидат філологічних наук, викладач української та зарубіжної літератури Державного вищого навчального закладу «Харківський коледж текстилю та дизайну».